

i, at man fra alle Sider slutter sig til Lovforslagets Hovedbestemmelser, saa at dets Gang gennem Rigsdagen vil blive let og kan være Lov, inden Samlingen slutter. Med disse Ord skal jeg paa ny anbefale Lovforslaget.

Sporon-Fiedler: Jeg kan paa mit Partis Vegne anbefale dette Lovforslag til hurtig Fremme. Personlig kan jeg ikke give det en bedre Velkomsthilsen end ved at udtale Ønsket om, at det var kommet tidligere. Endnu er der meget at redde, og det er beskæmmende for os at se, at andre Lande, hvad for øvrigt meget rigtigt staar i Bemærkningerne, har været forud for os paa dette Omraade. Hvis vi noget tidligere havde faaet en Lov som den foreslaede, vilde vi have været forskaanede for den Sorg, som det ærede Medlem fra Vinderup (Moltesen) omtalte, at se en smuk gammel Bygning vige Pladsen for et Stormagasin, ihvorvel jeg maa erkende, at dette ingeniunde er uden Skønhed. Dette er nu ganske vist i en snæver og stærkt befærdet Gade ikke saa betænkeligt, som hvis Bygningen havde ligget paa en aaben Plads. I det hele er det vanskeligt i Byerne at opnaa det, man tilsigter, at en saadan gammel, smuk Bygning kommer til at træde frem i sin fulde Skønhed, idet det ikke kan undgaas, at nyt og gammelt kommer til at staa Side om Side og delvis kan skæmme hinanden. Men hvad vi kan og bør gøre, er at sørge for, at det fri Land forskaanes for Vandalisme i saa Henseende. Der ude har vi de naturlige Omgivelser, som ikke har skiftet gennem Tiderne. Rammen om en saadan gammel Bygning er den Dag i Dag hovedsagelig den samme som for Hundreder af Aar tilbage. Jeg ved meget godt, at der omkring gamle Herregaarde stundom bliver opført Avlsbygninger med Trimpel, flade Paptage o. s. v., og vi glæder os over dem, da de er praktiske, men vi maa indrømme, at de er fæle at se paa. Fra en eller to Sider kan imidlertid en saadan gammel Herreborg altid ses i sine naturlige Omgivelser, og det er indlysende, at disse Mindesmærker bør ikke forsvinde. Man ønsker ikke de Tider, da en saadan Bygning rejstes, tilbage, men man ønsker af kulturhistoriske og arkitektoniske Hensyn at bevare Mindesmærkerne fra hine Tider. Jeg og det Parti, jeg tilhører, hævder paa det bestemteste Ejendomsretten, og det gør vi med god Grund, da den fremmer Villien, Fliden, Energien og Sparsommeligheden, men her er et Punkt, hvor der maa sættes en Grænse for den private Ejendoms-

ret, fordi disse gamle Bygninger ikke i almindelig Forstand er Enkeltmands Eje. De er hele Samfundets Eje, og Samfundet har Ret og Pligt til at værne om dem. Men med Retten følger her, som paa alle andre Omraader, Pligten.

I det hele og store finder jeg, at dette Lovforslag er udarbejdet med stor Omhyggelighed, og mit Parti vil ikke have væsentligt at indvende imod det, men „væsentligt“ er altid noget af en Skønssag.

Til de første 6 Paragraffer har jeg meget lidt at bemærke. Naar der imidlertid i § 2, sidste Stykke, er anført, at Bestemmelsen om, hvorvidt en Bygning skal henføres under Klasse A eller Klasse B, træffes af Ministeren, vil jeg her, som jeg har gjort det gentagne Gange, udtale, at jeg holder ikke af, at der lægges for meget i den enkelte Ministers Haand. For det første kan der ske Ministeren det menneskelige, at han gaar af, og den næste Minister kan maaske ogsaa hurtigt gaa af, og for det andet kan en Minister være fortræffelig paa mange Omraader, men dog mangle Interesse for og Kærlighed til disse Bygninger, som der skal træffes Bestemmelse om. Da jeg ogsaa er imod, at der ikke er en Appellinstans for den paagældende Ejer, vilde jeg have sat Pris paa, om der var et Oversyn. Det forekommer mig desuden, at der er en Uoverensstemmelse mellem § 2, 2det Stykke, og § 5, idet der i § 2, 2det Stykke, staar: „Bygninger, hvis Værdi i ovennævnte Henseende maa siges at være saa fremragende, at deres Nedrivning, Forvanskning eller Vanrøgt vilde betyde en kendelig Mindskning af Nationens Kulturskatte“, og i § 5 staar, at hvis Ejeren skulde ønske, at en paa Fortegnelsen under Klasse A eller B henhørende Bygning helt skal nedrives, skal han indaanke Spørgsmaalet. Det forekommer mig, at naar Bygningen maa siges at være saa fremragende, at dens Nedrivning vil betyde „en kendelig Mindskning af Nationens Kulturskatte“, er det betænkeligt at aabne Ejeren den Mulighed helt at nedrive den.

Til § 7 skal jeg bemærke, at det forekommer mig, at Ejerenes økonomiske Forhold ikke her bør spille nogen Rolle. Vil man delvis ekspropriere en saadan Bygning — for det er jo egentlig det, der er Tale om —, maa man gøre det, som man mener er nødvendigt for dens Bevarelse, hvad enten Ejeren er økonomisk godt eller mindre godt stillet. Naar jeg siger „ekspropriere“, mener jeg, at man lader ham bo i den, og at han kan sælge den sammen med den øvrige Ejendom, men at han